

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

Телебан Анастасія, Щур Людмила, Солонинка Тетяна. Еволюція української хореографії: від народного танцю до сучасного сценічного мистецтва.....	206
Тімошкіна Маргарита, Водяна Валентина. Синергія музики і танцю у хореографічному мистецтві: теоретичний та практичний аспекти.....	211
Фаїна Катерина. Фортепіанна музика для дітей у творчості Василя Барвінського та Мирослава Скорика: неперервність мистецьких та педагогічних традицій..	217
Філіпєць Надія. Розвиток дитячого фортепіанного репертуару у творчості Миколи Колесси.....	221
Ціж Остап. Сучасна інтерпретація колядок на бандурі.....	227
Шевчук Анастасія, Качуринець Сергій. Взаємозв'язок народного танцю та музичного фольклору як основа формування української хореографічної культури.....	233
Шелевей Богдан, Качуринець Сергій. Історичні аспекти виникнення та розвитку українського народного танцю.....	240
Шерстій Уляна. Фестиваль «Дзвони Лемківщини» у сучасному культурно-мистецькому ландшафті Тернопільщини.....	247
Яремій Ангеліна, Лупак Наталія. Вплив Павла Вірського на сучасну українську хореографію.....	252
Яценко Галина. Українська духовна пісня в репертуарних програмах виконавських колективів.....	259

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Керстенюк Максим. Тоталітаризм у сучасному науковому дискурсі.....	265
Костюк Мирослава. Важливість формування полікультурної компетентності майбутнього фахівця засобом діалогізації у процесі вивчення англійської мови.....	271

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Цвігун Дар'я. Роль фізичної активності у формуванні здорового способу життя у молоді.....	280
--	-----

**ФОРТЕПІАННА МУЗИКА ДЛЯ ДІТЕЙ У ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ
БАРВІНСЬКОГО ТА МИРОСЛАВА СКОРИКА: НЕПЕРЕРВНІСТЬ
МИСТЕЦЬКИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ТРАДИЦІЙ**

Катерина Файна,

студентка III курсу бакалаврату

спеціальності 014. Середня освіта. Музичне мистецтво.

Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

науковий керівник:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

Лілія Бобик

У статті розглядається фортепіанна музика для дітей у творчості В. Барвінського та М. Скорика, простежується розвиток фортепіанного репертуару, педагогічні погляди, неперервність мистецьких та педагогічних традицій у творчості митців. З'ясовується роль композиторів у розвитку фортепіанної музики для дітей.

Ключові слова: *музичне мистецтво, середня освіта, українська фортепіанна музика для дітей, педагогічні традиції, мистецькі традиції, педагогічні погляди.*

В умовах глобалізації, реформування сучасної освіти, важливим завданням педагогів-музикантів є збереження та розвиток національних культурно-мистецьких традицій. Важливою складовою змісту музичної освіти усіх рівнів є фортепіанна музика для дітей, яка спряє вирішенню як педагогічних, так і мистецьких завдання сучасної школи.

У процесі дослідження ми опирались на праці вітчизняних вчених-музикознавців М. Загайкевич (Загайкевич, 1972), Л. Кияновської (Кияновська, 1998, 2000, 2003), С. Павлишин (Павлишин, 1990) та інших. Мета статті: коротко окреслити розвиток фортепіанного репертуару для дітей у творчості В. Барвінського та М. Скорика, простежити неперервність мистецьких та педагогічних традицій у спадщині митців.

Українська фортепіанна музика для дітей почала формуватися як самостійний жанр наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття. Українські композитори, усвідомлюючи брак відповідної музичної освіти та навчальної нотної літератури для дітей, прагнули створювати твори, які були б придатними для виконання, відповідали високим естетичним вимогам. В Україні значний внесок у розвиток цієї галузі зробили два видатні композитори ХХ століття – В. Барвінський та М. Скорик (Кияновська, 2000).

В. Барвінський (1888–1963) був не тільки композитором, а й педагогом, який багато уваги приділяв створенню фортепіанних творів для дітей. Його творчість у сфері педагогічного репертуару спирається на ідею гармонії між технічним і емоційним розвитком учнів, а також на поєднанні класичних і народних традицій. В. Барвінський вважав, що музика має не тільки розвивати технічні здібності, а й формувати емоційну культуру і здатність до самовираження. Особливість педагогічного підходу до створення фортепіанних композицій В. Барвінського полягала в тому, що він прагнув створювати твори, які б були одночасно доступними для учнів і забезпечували їм високий рівень естетичного розвитку. Для цього композитор часто використовував елементи українського народного мелосу, що дозволяло зберігати національну ідентичність і водночас створювати твори з класичною структурою, що відповідали вимогам професійної музичної освіти (Кияновська, 2003). Крім того, В. Барвінський широко застосовував принцип поступового ускладнення музичного матеріалу, дозволяючи учням не тільки освоювати нові технічні прийоми, але й поступово розширювати свої музичні горизонти. У його творчій та педагогічній діяльності чітко простежуються основні засади опанування гри

на фортепіано, що базуються на розвитку відчуття ритму, інтерпретації мелодії та вміння виражати емоції через музику («Наше сонечко грає на фортепіанні»). Що стосується композиторських прийомів, то у творчості В. Барвінського, важливою рисою було поєднання народної музики з класичними формами та жанрами. Композитор активно використовував українські народні мелодії, ритми та гармонії, що дозволяло його музиці зберігати автентичність і водночас відповідати вимогам класичної музичної традиції («Шість мініатюр та українські народні теми», «Мініатюри на лемківські теми»).

М. Скорик (1938–2020), продовжуючи традиції В. Барвінського, також здійснив вагомий внесок у розвиток фортепіанної музики для дітей. Його творам притаманна не тільки технічна доступність, але й значна емоційна глибина, що робить їх особливо важливими для формування музичного смаку учнів. Як і В. Барвінський, М. Скорик поєднував класичні музичні форми з елементами української народної творчості, що дозволяє юним музикантам не тільки освоювати західноєвропейські традиції, але й пізнавати надбання української музичної культури. Педагогічний підхід М. Скорика виявляється в особливому виборі тем, які мають значний емоційний заряд, у великій увазі до темпу і динаміки, що дозволяє дітям розвивати не тільки технічну майстерність, а й музичну інтуїцію, чутливість до нюансів виразу. М. Скорик прагнув, щоб діти не просто виконували музику, а й розуміли її зміст, що сприяло розвитку їхньої творчої особистості. Особливістю педагогічних поглядів М. Скорика є те, що він ставив акцент на індивідуальний підхід до кожного учня, врахування його особливостей як музиканта та особистості. Для прикладу: цикл «З дитячого альбому».

Існує ряд спільних рис у педагогічних поглядах В. Барвінського та М. Скорика. Обидва композитори створювали фортепіанні твори для дітей, які дозволяли молодим музикантам поетапно опановувати гру на фортепіано за принципом від простого – до складного. Це допомагало дітям не тільки поступово здобувати нові технічні навички, але й розвивати емоційне сприйняття музики. Фортепіанні твори для дітей В. Барвінського та М. Скорика

для дітей, як правило, мають чітко виражену структуру, що дозволяє учням поступово опановувати нові музичні форми. Вони часто використовували прості, зрозумілі музичні форми, що підходять для початкових і середніх етапів навчання. Водночас, попри простоту у виконанні, ці твори мають глибокий емоційний зміст, що стимулює учнів до виразного виконання.

Фортепіанні твори для дітей М. Скорика, як і композиції В. Барвінського, доступні для виконання, проте в них часто можна знайти більш складні гармонічні послідовності та ритмічні структури. Скорик активно використовував сучасні музичні техніки і вирази, що давало можливість розвивати не лише технічні вміння, але й музичну інтуїцію та уяву учнів. Твори для дітей М. Скорика відзначаються більшим драматизмом і різноманітнішими темпами, що сприяє створенню виразної інтерпретації.

Отже, творчість В. Барвінського та М. Скорика є важливим етапом у розвитку української фортепіанної музики для дітей. Композиторська творчість митців засвідчує неперервність вітчизняних мистецьких та педагогічних традицій, активний розвиток національної музичної культури та педагогічної думки впродовж ХХ століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загайкевич, М. (1972) Нові твори Мирослава Скорика та Левка Колодуба. *Музика*, 5, 33–34
2. Кияновська, Л. (1998) Мирослав Скорик: творчий портрет композитора в дзеркалі епохи. *Львів: В-во «Сполом»*.
3. Кияновська, Л. (2000) Сильова еволюція галицької музичної культури ХІХ-ХХ ст.: *монографія. Тернопіль*
4. Кияновська, Л. (2003) Традиції Василя Барвінського у львівській композиторській школі ХХ ст. Василь Барвінський в контексті європейської музичної культури. *Статті та матеріали* / Редактор-упорядник О. Смоляк. *Тернопіль: Астон*, 172–179.
5. Павлишин, С. (1990) Василь Барвінський. *Київ: Музична. Україна*.